

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ | ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η πολυχρωμία και οι αισθήσεις: Το 13ο Διεθνές Συνέδριο για την Πολυχρωμία στην Αρχαία Γλυπτική και Αρχιτεκτονική στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

18 - 21 Νοεμβρίου 2026

Πώς αντιλαμβάνονταν οι άνθρωποι της αρχαιότητας τα χρώματα; Πώς τα ονόμαζαν, ποιες σημασίες τους απέδιδαν και πώς συνδέονταν με τις αισθήσεις, τα συναισθήματα και τις αντιλήψεις τους για τον κόσμο; Τι μπορούν να μας αποκαλύψουν οι σύγχρονες επιστημονικές μέθοδοι για τα χρώματα που κάποτε κοσμούσαν τα αρχαία γλυπτά και τα αρχιτεκτονικά μνημεία;

Αυτά τα ερωτήματα βρίσκονται στο επίκεντρο του 13ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Πολυχρωμία στην Αρχαία Γλυπτική και Αρχιτεκτονική (13th International Round Table on Polychromy in Ancient Sculpture and Architecture), που θα πραγματοποιηθεί από τις 18 έως τις 21 Νοεμβρίου 2026 στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, σε συνδιοργάνωση με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Η πραγματοποίηση του συνεδρίου κατέστη δυνατή χάρη στην ευγενική και γενναιόδωρη πολιτιστική χορηγία του Ομίλου ΗΡΑΚΛΗΣ, η συμβολή της οποίας υπήρξε καθοριστική για την υλοποίηση αυτής της σημαντικής διεθνούς επιστημονικής συνάντησης.

Το Polychromy Round Table (PRT) αποτελεί μια καθιερωμένη διεθνή επιστημονική συνάντηση αφιερωμένη στη μελέτη της αρχαίας πολυχρωμίας. Από την πρώτη διοργάνωσή του, το 2009 στην Κοπεγχάγη, έχει φιλοξενηθεί σε σημαντικά μουσεία και επιστημονικά ιδρύματα, όπως η Ny Carlsberg Glyptotek στην Κοπεγχάγη, το Βρετανικό Μουσείο στο Λονδίνο, το Liebieghaus στη Φρανκφούρτη, το Μουσείο της Ακρόπολης στην Αθήνα, η Πινακοθήκη Ουφίτσι στη Φλωρεντία, το Κέντρο Έρευνας και Συντήρησης των Μουσείων της Γαλλίας στο Παρίσι, τα Μουσεία του Καπιτωλίου και το Εθνικό Ρωμαϊκό Μουσείο στη Ρώμη. Η προηγούμενη διοργάνωση πραγματοποιήθηκε το 2024 στο J. Paul Getty Museum στο Λος Άντζελες. Το 2026, η Θεσσαλονίκη υποδέχεται αυτή τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, φιλοξενώντας για πρώτη φορά το συνέδριο στο Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης.

Με κεντρικό θέμα «Η πολυχρωμία και οι αισθήσεις: Συνδυάζοντας επιστημονικές, γνωσιακές και αισθητικές προσεγγίσεις του αρχαίου χρώματος» (Polychromy and the Senses: Integrating Scientific, Cognitive, and Aesthetic Perspectives on Ancient Colour), η φετινή διοργάνωση επιδιώκει να προχωρήσει πέρα από την αποκλειστικά τεχνική μελέτη της αρχαίας πολυχρωμίας, διερευνώντας τις αισθητηριακές και βιωματικές διαστάσεις του χρώματος.

Η έρευνα των τελευταίων δεκαετιών έχει ανατρέψει την καθιερωμένη εικόνα της λευκής αρχαιότητας, αποκαλύπτοντας ότι το χρώμα αποτελούσε αναπόσπαστο στοιχείο της αρχαίας γλυπτικής και αρχιτεκτονικής. Η πρόοδος των αναλυτικών μεθόδων και των τεχνικών απεικόνισης επιτρέπει σήμερα την ανίχνευση και τη μελέτη χρωστικών και ζωγραφικών λεπτομερειών που δεν είναι πλέον ορατές με γυμνό μάτι. Ωστόσο, η κατανόηση της αρχαίας πολυχρωμίας δεν περιορίζεται στην αναγνώριση των υλικών και των τεχνικών της. Απαιτεί επίσης τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο το χρώμα γινόταν αντιληπτό, περιγραφόταν και αποκτούσε σημασία μέσα στο πολιτισμικό περιβάλλον της εποχής του.

Αξιοποιώντας τα πορίσματα της αρχαιομετρικής έρευνας και τις μαρτυρίες των αρχαίων πηγών, το συνέδριο επιδιώκει να συνδέσει τη μελέτη της υλικότητας του χρώματος με τη γλώσσα, τις μεταφορές και την αρχαία χρωματική ορολογία. Παράλληλα, προσεγγίσεις από τη γνωσιακή επιστήμη, την αρχαιολογία των αισθήσεων και τις ψηφιακές τεχνολογίες διευρύνουν τη συζήτηση για τη θέση του χρώματος στην αισθητηριακή, συναισθηματική και νοητική εμπειρία των ανθρώπων της αρχαιότητας, καθώς και της προσέγγισής του από το σύγχρονο κοινό σε μουσείο περιβάλλον.

Το συνέδριο συγκεντρώνει σχεδόν 100 ερευνητές από δεκάδες πανεπιστήμια, μουσεία, ερευνητικά κέντρα και υπηρεσίες πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και του εξωτερικού. Μεταξύ των φορέων που εκπροσωπούνται περιλαμβάνονται το Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης της Νέας Υόρκης, το J. Paul Getty Museum, το Getty Conservation Institute, το Art Institute of Chicago, το Βρετανικό Μουσείο, το Μουσείο του Λούβρου, η Ny Carlsberg Glyptotek, καθώς και πανεπιστήμια όπως της Οξφόρδης, της Πενσιλβάνιας, της Φλωρεντίας και της Πάντοβας. Σημαντική είναι επίσης η συμμετοχή ελληνικών πανεπιστημίων, όπως του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ερευνητικών ιδρυμάτων (ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών) και υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού.

Το επιστημονικό πρόγραμμα περιλαμβάνει έντεκα θεματικές συνεδρίες και τρεις κεντρικές διαλέξεις, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων: από τις αρχαίες θεωρίες για το χρώμα και την πολυχρωμία των τοιχογραφιών του προϊστορικού Αιγαίου έως τη χρωματική διακόσμηση των γλυπτών, των ενδυμάτων και του δομημένου περιβάλλοντος. Παρουσιάζονται νέες έρευνες για τις χρωστικές ουσίες, τις τεχνικές παραγωγής και εφαρμογής τους, τη ζωγραφική σε μέταλλο και γυαλί, τη χρήση του χρώματος σε ταφικά και θρησκευτικά συμφραζόμενα, αλλά και τις δυνατότητες και τα όρια των σύγχρονων ψηφιακών αναπαραστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τεχνητής νοημοσύνης.

Οι τρεις κεντρικές διαλέξεις θα δοθούν από τη Maria Michela Sassi, με θέμα τις θεωρίες του χρώματος και την τεχνική γνώση στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία, τους Vinzenz Brinkmann και Ulrike Koch-Brinkmann, με μια αναδρομή σε 45 χρόνια έρευνας και παρουσίασης της αρχαίας πολυχρωμίας, και τον Adam Lowe, με θέμα τη συμβολή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διατήρηση και την αποκατάσταση έργων τέχνης χωρίς φυσική επαφή.

Ιδιαίτερη θέση στο πρόγραμμα κατέχει η αρχαία Μακεδονία, με ειδική συνεδρία αφιερωμένη στη ζωγραφική, τις ταφικές πρακτικές και την προβολή του κοινωνικού κύρους. Θα παρουσιαστούν νέα ερευνητικά δεδομένα για τη ζωγραφική διακόσμηση του τάφου της Περσεφόνης στις Αιγές, τους ζωγραφισμένους λίθους της ελληνιστικής Θεσσαλονίκης, τις πολυτελείς ταφικές κλίνες και τη χρήση του χρώματος σε αντικείμενα που συνδέονται με τη μακεδονική αριστοκρατία. Η συνεδρία αυτή αναδεικνύει τη συμβολή της έρευνας για την αρχαία Μακεδονία στον ευρύτερο διεθνή διάλογο για την πολυχρωμία.

Την Οργανωτική Επιτροπή του συνεδρίου αποτελούν η Δρ Χαρίκλεια Μπρεκουλάκη (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών), η Δρ Αναστασία Γκαδόλου (Διεύθυνση Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Πολιτισμού), η Δρ Στυλιάνα Γκαλινίκη (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης) και ο Δρ Χρήστος Κατσίφας (Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης).

Οι εργασίες θα πραγματοποιηθούν στην αίθουσα διαλέξεων «Μανόλης Ανδρόνικος» του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης, με επίσημη γλώσσα την αγγλική.

Στο πλαίσιο του συνεδρίου, την Πέμπτη 19 Νοεμβρίου 2026, στις 18:00, θα εγκαινιαστεί η νέα περιοδική έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης «Βλέποντας το ανείδωτο. Έξι λίθινοι “πίνακες” μιας αρχαίας ζωγραφιάς», η οποία υλοποιείται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών, το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, το Art Institute of Chicago και το Center for Scientific Studies in the Arts του Northwestern University.

Πρόγραμμα, περιλήψεις εισηγήσεων και περισσότερες πληροφορίες: www.amth.gr

HERACLES HOLCIM

heritage an Open Access Journal by MDPI

Διεύθυνση Επικοινωνίας & Υποδοχής Επισκεπτών
Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης
Μ. Ανδρόνικου 6, 546 21, Θεσσαλονίκη
2313 310 201 | www.amth.gr

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ